

Роль Гміни (міської чи селищної ради) в управлінні відходами у Польщі

Закон про утримання чистоти і порядку в Гмінах регламентує поведження з відходами на локальному рівні.

Гміна (рада) відповідає за поведження з відходами на підпорядкованій території. Гміна є власником відходів і відповідальною за відходи та екологічні податки. До Гміни надходять кошти від мешканців за збір, вивезення, перероблення, захоронення відходів. У Познані цього року розпочнеться будівництво підземних контейнерів для збору відходів.

Кожна Гміна забезпечує роздільний збір відходів на такі фракції:

- папір;
- скло;
- метал;
- пластик;
- відходи, що біодеградують (зелені та харчові).

Гміна також відповідає за збирання та передачу на перероблення небезпечних відходів. У Познані є три стаціонарні пункти збору небезпечних відходів (PSZOK). Окрім цього, медичні відходи збирають аптеки, батарейки – школи і магазини.

Гміна відповідає за організацію інформаційної компанії для мешканців.

Гміни об'єднуються для організації належного управління відходами

GOAP (Gospodarka Odpadami Aglomeracji Poznańskie)¹ – управління відходами Познанської агломерації відповідає за організацію збору комунальних і небезпечних відходів.

Законодавство дає можливість Гмінам створювати об'єднання з управління відходами. Так, вісім Гмін утворило управління відходами Познанської агломерації. До обслуговування GOAP відноситься 724,939 тис. осіб, але близько 40 тис. осіб не сплачують кошти за відходи. Це пов'язано із технічними аспектами адміністрування платежів за управління відходами від населення.

Згідно плану управління відходами комунальні відходи не можна вивозити за межі регіону. Ця вимога не стосується окремих небезпечних відходів, підприємства з перероблення яких, відсутні в даному регіоні.

Розпорядженням Міністра ОНПС від 29.12.2016 року запроваджено обов'язковий роздільний збір біорозкладних відходів.

GOAP має укладені угоди з двома консорціумами, які відповідають за збирання відходів у восьми Гмінах. Плата за збирання, перероблення, утилізацію відходів оплачується мешканцями у такий спосіб:

- 12 злотих за місяць з однієї особи, якщо особа сортує відходи на фракції: папір, пластик, скло, метал, біорозкладні (зелені та харчові);
- 20 злотих за місяць з однієї особи, якщо особа не сортує відходи.

Мешканці укладають угоди з GOAP, яка в свою чергу укладає угоди з підприємствами, які збирають та транспортують відходи на перероблення чи утилізацію.

В регіоні є два заводи щодо поведження з відходами:

¹ <http://www.goap.org.pl/goap/misja/>

- 1) сміттєспалювальний завод;
- 2) завод з біокомпостування – для анаеробного зброджування біорозкладних відходів (зелених і харчових).

Кожен власник будинку, квартири подає декларацію до GOAP, де зазначає кількість осіб, що проживає у квартирі/будинку і, які будуть сплачувати за збір відходів, а також інформацію про сортування відходів. Підприємства у деклараціях вказують не кількість осіб, а об'єм контейнера та кількість відходів, які вони планують передавати.

Два підприємства, які збирають відходи в Познані, мають автомобілі, обладнані GPS-системою і електронною вагою. Вартість GPS і ваги - 80 тис. злотих (600 тис. грн.). Кожен окремий контейнер для збору відходів обладнаний електронним чіпом.

GOAP і підприємства, які збирають відходи, використовують електронну систему даних. Вартість розробки електронної системи з управління відходами складає 200 тис. злотих (1,5 млн. грн.), вартість щомісячного обслуговування системи – 3,5 тис. злотих (26 тис. грн.). Дана електронна система фіксує маршрут, забір відходів з контейнерів та їх транспортування на спалювання, компостування чи до пунктів переробки відходів. Періодичність вивезення відходів для багатоповерхового будинку – щодня, для приватного будинку – щотижня. Дані системи відображаються на мапі у режимі он-лайн в будь-який час.

GOAP і підприємства, які збирають відходи, здійснюють контроль за рухом машин та достовірністю заявленої кількості осіб у поданій декларації. У випадку, якщо GOAP виявила, що будинок чи квартира утворює забагато відходів, то відповідно проводиться розслідування. GOAP звертається до водоканалу із запитом про кількість спожитої води, якщо ця кількість більша за норму, то тоді проводиться перерахунок оплати за відходи. Також GOAP здійснює контроль за сортуванням відходів мешканцями. У планах GOAP – перекласти контроль за сортуванням відходів на підприємства, що забезпечують збір відходів.

У Великопольському воєводстві (області) працює один цементний завод, який знаходиться далеко від Познані. Також відходи в регіоні містять багато полівінілхлоридів (ПВХ), тому у будівництві заводу з виготовлення RDF-палива у Познані чи поблизу немає потреби.

У зимовий період у зв'язку з відсутністю попиту на будівельні матеріали цементні заводи планово зупиняються на 2 місяці. Відповідно виникне проблема зберігання чи захоронення RDF-палива, виготовленого з відходів. На відстані 30 км від Познані (Плавци) є підприємство, яке займається збором, сортуванням та підготовкою RDF-палива у незначних кількостях. На даному підприємстві відходи, які мають енергетичну цінність, вручну відсортовуються, вилучаються з них ті, які містять хлор та захоронюються на сміттєзвалищі. Енергетично цінні відходи подрібнюються та готується відповідно RDF-паливо у невеликих кількостях для цементного заводу, яке знаходиться в Куявах. Цементні заводи у Польщі відмовляються приймати відходи з вмістом хлору через залипання клінкера.